

# Sztandar Inspektoratu AK Rzeszów



- Czas powstania 1943
- Miejsce powstania Polska
- Wymiary wysokość: 565 mm, szerokość: 567 mm
- Numer inwentarzowy MAK/47/M
- Muzeum [Muzeum Armii Krajowej im. gen. Emila Fieldorfa „Nila” w Krakowie](#)
- Tematy [miasto](#), [religijność](#), [wojna](#)
- Technika [szycie](#), [haft cieniowany](#)
- Materiał [jedwab](#), [cekin](#), [bajorek](#), [tkanina bawełniana](#), [perła](#), [nić](#), [szkło kolorowe](#), [bajorek złoty](#), [bajorek srebrny](#)
- Prawa do obiektu Muzeum Armii Krajowej im. gen. Emila Fieldorfa „Nila”
- Prawa do wizerunków cyfrowych domena publiczna
- Digitalizacja RPD MIK, projekt Wirtualne Muzea Małopolski
- Tagi [II wojna światowa](#), [tkanina](#), [partyzantka](#), [2D](#), [audiodeskrypcja](#), [domena publiczna](#), [Armia Krajowa](#), [orzel](#)

Sztandar ten został wykonany w 1943 roku, a inicjatorem jego powstania był sam inspektor

rzeszowskiego Inspektoratu AK mjr/ppłk Łukasz Ciepliński „Pług”. Pieczę nad procesem jego powstawania sprawował natomiast oficer do specjalnych poruczeń dr Gabriel Brzęk „Dewajtis”. Zaczątkiem była enuncjacja zawarta w konspiracyjnym piśmie „Na Posterunku” nr 39 z października 1942 roku, która dotyczyła ogłoszenia konkursu na projekt sztandaru inspektoratu. Wygrał go pchor. Zdzisław Andrzej Krygowski. Znamienne jest, że główną nagrodą dla zwycięzcy był... pistolet. Rzec w tamtych czasach cenniejsza niż same pieniądze. Wykonawcą haftów był Bronisław Pyrz „Daniel” z Błazowej. Jesienią 1943 roku sztandar został poświęcony. W styczniu 1944 roku został przekazany w celu przechowywania przodującej jednostce inspektoratu rzeszowskiego AK — obwodowi Dębica. Wtedy sztandarem opiekował się por. Ludwik Kubik „Lucjan”. On też uratował go przed zagładą. W sierpniu 1944 roku dom, w którym ukrywany był sztandar, znalazł się na linii frontu i został ogarnięty pożarem. Opiekun, z narażeniem własnego życia, wyniósł sztandar z płomieni. W czasach komunistycznych wersja o zniszczeniu sztandaru w pożarze była rozpowszechniana przez przesłuchiwaną przez aparat bezpieczeństwa AK-owców z inspektoratu rzeszowskiego — był on poszukiwany przez Urząd Bezpieczeństwa. Szczęśliwie dotrwał do przychylniejszych dla siebie czasów i został przekazany Muzeum AK. Stanowi jedną z najcenniejszych pamiątek ściśle związanych z historią AK.

Sztandar wyglądem jest zbliżony do wzorów tego typu przedmiotów wykonywanych przed wojną dla Wojska Polskiego, ale w związku z sytuacją, w jakiej znalazła się Polska, symbolika na płatach sztandaru nawiązuje do niej, jak również treści wyrażone na sztandarze bezpośrednio dotyczą struktury organizacyjnej inspektoratu. Na awersie zamieszczono krzyż kawalerski, w środku którego znajduje się orzeł rwący kajdany pętające mu nogi. Na dolnym ramieniu kryptonim inspektoratu — „Rteć”, natomiast na zewnętrznym poziomym data: 1939, a na wewnętrznym poziomym: 1943 — rok powstania sztandaru. Rewers również z krzyżem kawalerskim, pośrodku którego znajduje się wizerunek Matki Boskiej Częstochowskiej, ze stylizowanym w kształt korony orłem nad głową. W tle wizerunku Matki Boskiej — kościół i domy, które symbolizują Podkarpacie — teren działania inspektoratu. Na górnym ramieniu: Honor, na dolnym: Ojczyzna. Na poziomych RP — Rzeczpospolita. W rogach płata znajdują się herby miast podkarpackich będących jednocześnie siedzibami obwodów AK — struktur organizacyjnych odpowiadających mniej więcej przedwojennym powiatom, które wchodziły w skład inspektoratu rzeszowskiego: w lewym wewnętrznym herb Rzeszowa i kryptonim obwodu rzeszowskiego — „Róża”, w prawym herb Dębicy i kryptonim obwodu dębickiego — „Deser”, w dolnym zewnętrznym herb Kolbuszowej oraz napis „Kefir” — obwód kolbuszowski, w dolnym wewnętrznym herb Brzozowa, bez kryptonimu — stanowiło to wyjątek od reguły, gdyż obwód brzozowski nie istniał. Sam Inspektorat Rejonowy AK Rzeszów stanowił część większej struktury — Podokręgu AK Rzeszów, wchodzącego z kolei w skład Okręgu Krakowskiego AK. Inspektorat liczył w najwyższej fazie rozwoju 20 tysięcy żołnierzy i należał do najaktywniejszych struktur AK. Podczas Akcji „Burza” odtwarzał on między innymi 24. Dywizję Piechoty, jednak sytuacja militarna na terenie inspektoratu doprowadziła do ustabilizowania się linii frontu w ten sposób, że przecięła jego teren. Obwód Dębica jako pierwszy w inspektoracie rzeszowskim doświadczył represji ze strony nowych komunistycznych władz i aparatu bezpieczeństwa ZSRR — rozpoczął się nowy mroczny okres w życiu wielu AK-owców, którzy ujawnili się podczas Akcji „Burza” — aresztowania, więzienia, egzekucje oraz deportacje w głąb ZSRR. Ciężki ich los dzielił z nimi sztandar Inspektoratu Rzeszowskiego pozostający do momentu odzyskania niepodległości w ukryciu.

Do wykonania sztandaru użyto austro-węgierskiej taśmy dystynkcyjnej typu huzarskiego.

Opracowanie: Muzeum Armii Krajowej im. gen. Emila Fieldorfa „Nila”, © wszystkie prawa zastrzeżone